

Nota redacției. Prezenta rubrică, susținută de Natalia ZAVTUR, șef serviciu Campusul competențelor, are ca obiectiv trecerea în revistă a unor publicații periodice de specialitate din țară și de peste hotare. Sperăm să facilităm prin aceasta lectura profesională, atenționând asupra problemelor actuale ale teoriei și practicii biblioteconomice.

Dragi colegi, vă prezentăm revista **MAGAZIN BIBLIOLOGIC 2021**, nr. 1-2, 3-4 (Editori: Consiliul Biblioteconomic Național, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Societatea Științifică de Bibliofilie și Ex-libris „Paul Mihail” din Moldova). Revista poate fi consultată în format tipărit la Campusul Competențelor (BM „B.P. „Hasdeu”), dar și on-line la adresa: <http://www.bnrm.md/index.php/publicatii/bibliografii/15-publicatii/editii-periodice-de-specialitate/26-magazin-bibliologic>

În mod obișnuit, revista plasează în prim plan cele mai actuale probleme cu care s-a confruntat comunitatea bibliotecară, cele mai importante obiective asupra cărora s-a lucrat. Printre acestea s-au evidențiat preocupările pentru depășirea influențelor situației pandemice, precum și prioritățile Anului profesional 2021, lansate la Forumul Managerilor din cadrul Sistemului Național de Biblioteci (SNB).

BIBLIOTECILE ȘI PANDEMIA¹

De la nivelul responsabilităților în cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova (BNRM), Vera Osoianu reflectează pe paginile revistei asupra stării bibliotecilor în *contextul pandemiei*, luând în considerare ceea ce a fost și ce urmează a fi. Cu referire la conținuturile documentelor, generate de organismele bibliotecare de diferit rang, ea comentează factorii, care vor determina activitatea bibliotecilor în perioada viitoare așa ca: distanțarea socială, nivelul dotării cu tehnologii, revizuirea structurii bugetelor, gradul de

¹ Am efectuat o grupare proprie a publicațiilor revistei pentru a facilita expunerea și percepția sintetică a materialului, pentru a evita repetarea, dar și din considerentul economiei de spațiu.

implicare a administrației centrale și profesionale, posibilele schimbări climatice. Tot mai mult, autoarea susține ideea unei *biblioteci mixte, hibrid*, în care vor fi prestate în paralel servicii fizice și digitale, iar valoarea bibliotecii nu va mai fi măsurată „în indicatori precum circulația cărților, spațiul alocat pe raft etc., ci în succesul comunității pe care o susține și care întreține biblioteca” (Nr. 1-2, pp. 32-37).

Victoria Vasilică (BNRM) prezintă rezultatele studiului sociologic *Bibliotecile din Republica Moldova în perioada pandemiei: resurse și activități*, realizat de BNRM sub egida Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM).

Curiozitatea va fi satisfăcută de cunoașterea măsurilor întreprinse de către Consiliul ABRM, BNRM, biblioteci și centre biblioteconomice din teritoriul privind solidarizarea profesională în fața crizei. Tabelele înserate în articol înfățișează: tipurile de activități desfășurate în biblioteci, canalele folosite pentru informarea populației despre Covid-19, punctele de acces Wi-Fi create de biblioteci în afară, munca la distanță a personalului bibliotecar etc. În articol mai pot fi găsite date despre serviciile on-line ale unor biblioteci în parte și o mențiune privind importanța dezvoltării inteligenței emoționale a utilizatorilor, fiind citată o lucrare a specialistului BM „B.P. Hasdeu” Maria Pilchin (Nr. 1-2, pp. 38-43).

Unele detalii despre activitatea *BNRM în condițiile pandemiei* sunt expuse de reprezentantul Bibliotecii *Lilia Cara*. Acestea fac trimitere la: documentele instituționale de reglementare în legătură cu criza, instruirea personalului, măsurile de protecție a bibliotecarilor și utilizatorilor, salubritatea colecțiilor, utilizarea resurselor informaționale cu acces on-line, elaborarea instrumentelor de comunicare profesională cu bibliotecarii din teritoriul Republicii Moldova. Important, Biblioteca a funcționat pe toată perioada pandemică, direct și la distanță (Nr. 3-4, pp. 6-10).

Despre experiența pe timp de pandemie a *Bibliotecii Publice Raionale „M. Sadoveanu” Strășeni* relatează *Nadejda Pădure*.

Unele activități nominalizate de autore sunt comune și altor biblioteci, dar ceea ce impresionează vizează Festivalul de Lectură „Pâine de la iepure și o carte de la Iulian Filip”. Acesta a fost rodul colaborării bibliotecarilor cu scriitorul Iulian Filip, care a citit on-line copiilor din manuscrisul său. Ulterior, o multitudine de evenimente s-au desfășurat în bibliotecile din raion, care „s-au reunit într-un festival adevărat”, oferind un loc de seamă dedicațiilor pâinii (Nr. 1-2, pp. 48-49).

Elena Zavtoni descrie experiența *Bibliotecii Publice de Drept*, filială a BM „B.P. Hasdeu” privind implementarea, în condițiile restricțiilor epide-

miologice, a noului serviciu online LAW DOCS. Lansarea acestuia a fost un răspuns la solicitările insistente ale utilizatorilor de a beneficia de informație, dincolo de limitarea accesului fizic la bibliotecă. Serviciul permite livrarea informației în variantă electronică prin e-mail, fiind completat un formular web. Documentele sunt selectate din bazele de date la care biblioteca este abonată, adițional sunt expediate copii, totul – cu respectarea dreptului de autor. Un sondaj de evaluare a serviciului a demonstrat că este unul calitativ și eficient (Nr. 3-4, pp. 61-63).

În câmpul tematic al revistei, legat de pandemie, se regăesc și *practicile bibliotecilor universitare*. Despre *Biblioteca Științifică a Academiei de Studii Economice din Moldova (ASEM)* relatează autoarea **Silvia Hăbășescu**. Sesizăm faptele: utilizatorii au la dispoziție 17 baze de date, majoritatea reprezentând resurse științifice licențiate full-text, disponibile pentru acces de pe pagina web; s-a obținut, pentru o perioadă anumită, accesul nelimitat la bazele de date EBSCO Publishing, în temeiul acordului cu compania EBSCO; este utilizat sistemul MOODLE pentru predarea orelor de cultura informației, sunt livrate servicii de referință prin e-mail (Nr. 1-2, pp. 61-65). Tot cu referire la Biblioteca Științifică ASEM scriu **Natalia Suvac** și **Ina Nicuță**, punctând contribuția acesteia la procesul de studiu (Nr. 1-2, pp. 66-69). Cum este folosit capitalul

educațional și cultural al *Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți* pe timp de pandemie comunică **Valentina Topalo**. Ea abordează subiectele: funcțiile bibliotecii, direcțiile de activitate, multitudinea și diversitatea serviciilor. Este curios să aflăm despre evenimentele Clubului Cărții, Clubului ONU Nord, Clubului Centrului de Informare UE, despre marcarea Zilei Bazelor de date științifice etc. Desigur, se lucrează într-un format modern, or toate acțiunile solicită creativitate: bibliotecarii s-au transformat în lucrători on-line, au îmbogățit stocul de informație, au identificat resurse noi de informare, au obținut abilități privind utilizarea platformelor de comunicare și instruire (Nr. 3-4, pp. 182-194).

TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE. INCLUZIUNEA DIGITALĂ

Rolul tehnologiilor informaționale în activitatea bibliotecilor este abordat de revistă în contextul priorităților profesionale ale anului. Astfel, autoarea **Veronica Borș** (BNRM) prezintă *inițiativele-cheie* în domeniul tehnologiilor pentru anul 2021. Acestea sunt formulate/comentate în baza tendințelor domeniului la nivel național și internațional și au ca expresie: identificarea posibilităților de dotare a bibliotecilor cu TIC, dezvoltarea parteneriatelor, reorientarea activităților de advocacy, consolidarea tendințelor digitale, diversificarea ofertelor digitale (Nr. 1-2, pp. 44-47).

Alăturată priorității profesionale sus-numite este *incluziunea digitală a personalului bibliotecar*. Revista înserează mai multe articole la acest subiect, tonul fiind dat de cercetătoarea **Ludmila Corghenci** (BNRM). Ea explică *ce înseamnă a fi inclus digital*, menționând că perceptul presupune nu doar a avea abilități de accesare și utilizare a tehnologiilor informaționale, dar și „cunoștințe, abilități și atitudini adecvate integrării acestora în servicii și produse de bibliotecă, transferul acestora către utilizatori”. Într-o tabelă sinoptică autoarea prezintă *inițiativele-cheie* pentru incluziunea digitală, aducând argumente judicioase, nominalizând responsabili (Nr. 1-2, pp. 50-54).

Un exemplu de pregătire profesională pentru incluziunea digitală demonstrează *Academia de vară pentru tinerii bibliotecari*, un proiect al ABRM. Despre ediția a VI-a a evenimentului comunică **Lilia Povestca** (BNRM). Surprindem genericul *Competențele*

digitale și realitatea virtuală, iar subiectele abordate sunt: alfabetizarea digitală; Repozitoriul Național Tematic MoldLis; HAPes – Repozitoriul instituțional al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”; bazele de date în acces deschis; date despre participanți, rezultatele de feedback (Nr. 3-4, pp. 215-218).

Autoarea **Mihaela Staver** relatează despre incluziunea digitală a specialiștilor Bibliotecii Științifice a Universității „Alec Russo” din Bălți. Printre măsurile întreprinse se numără: informarea on-line despre publicațiile de specialitate, propunerea spre lectură a unor articole, participarea la activități de formare în exterior, instruirea instituțională (training-uri, Școala de vară), crearea produselor digitale pentru utilizatori, acordarea asistenței bibliotecarilor din învățământul preuniversitar etc. (Nr. 3-4, pp. 36-40). La fel, despre incluziunea digitală a bibliotecarilor din mun. Bălți comunică **Victoria Țicu**, cu referire la *Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu”*. Aici, educația digitală a fost precedată de studierea necesităților de formare, urmată de un șir de training-uri și elaborarea de tutoriale. Grație dezvoltării competențelor comunicării on-line, Biblioteca a reușit să mențină relațiile cu utilizatorii pe toată perioada pandemiei (Nr. 3-4, pp. 41-44).

Aspectul didactic al educației digitale a lucrătorilor *bibliotecilor publice din raionul Drochia* este reflectat de **Lidia Gontea**. Ea dezvoltă Curriculumul la modulul *Tehnologii informaționale noi pentru biblioteci*: indicând temele (programe de procesare a textelor, lucrul cu tabelele, aplicații de birou, designul programelor web etc.); specificând competențele de formare, abilitățile digitale necesare bibliotecarului modern; explicând formele și strategiile de organizare a activităților de formare, luând ca exemplu sistemele de raportare on-line 6-c și ORT (Nr. 3-4, pp. 45-48).

Despre formarea competențelor digitale, în contextul prezerării colecțiilor, comunică **Mariana Kiriakov** (BNRM). Ea se referă la atelierile din cadrul proiectului *Hrisoavele basarabene și alte documente istorice din sec. XIX*, implementat de BNRM și Asociația Obștească *Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexei Rău”*. Susținute de specialiști ai Bibliotecii Congresului SUA, acestea au avut ca teme: politica de prezerare a colecțiilor și tehnologii inovatoare de restaurare a documentelor vechi. Autoarea descrie întreg parcursul activităților, menționând atitudinea formatorilor, subiectele abordate, metodele utilizate, finalitățile. Anexele

suplimentate conțin recomandări ale specialiștilor SUA, privind elaborarea Politicii de preservare a colecțiilor, precum și descrierea proiectului sus-menționat (Nr. 3-4, pp. 11-23).

ȘTIINȚA DESCHISĂ

O altă *prioritate profesională*, evocată în paginile revistei, vizează promovarea *Științei deschise*. Astăzi, știința nu mai este un privilegiu al intelectualilor, cercetătorilor, ci un bun necesar tuturor, traversând toate domeniile vieții, fiind forța primordială a progresului. Conștientizând acest fapt, bibliotecile de toate tipurile susțin mișcarea pentru „Știința deschisă”, creează conținuturi digitale, asigură accesul publicului la informația științifică. Într-un articol dedicat subiectului în cauză, **Angela Drăgănel** (BNRM), enumeră reperele acestei direcții de activitate, descrie și indică adresele repozitoriilor instituționale din Republica Moldova, numește bibliotecile digitale din țară și de peste hotare – potențial informațional, care deschide oportunități vaste pentru cunoaștere și cercetare (Nr. 1-2, pp. 55-60). Despre implicarea bibliotecilor publice în promovarea resurselor științifice în acces deschis relatează autoarele **Lucia Brehoi** și **Victoria Agatiev** (Biblioteca Publică Raională „Alexandru Donici”, Orhei). Aflăm din cele spuse: cine sunt solicitanții unor astfel de resurse, ce domenii de interes manifestă, ce instrumente pune la dispoziție biblioteca și cum sunt ghidați utilizatorii în regăsirea informației. Descrierea unui studiu de caz confirmă necesitatea și importanța prestării de către biblioteca publică a serviciilor de informare științifică (Nr. 3-4, pp. 70-72).

LECTURA

Parcursul istoric al culturii, civilizației demonstrează că lectura rămâne a fi o valoare socială inestimabilă, fiind învrednicită de numeroase epitețe, de la cele utilitariste la cele edificatoare, susținută de exponenți ai tuturor timpurilor, aparținând omenirii și fiecărui om în parte. Pe acest fundal strălucește templul cărții – biblioteca, fidelă promovării, oferirii serviciilor de lectură. Astăzi, când „se dă luptă” pentru menținerea statutului valoric al lecturii, bibliotecile dezvoltă programe, proiecte, reflectă experiențe, abordează problemele stringente ale lecturii. Întru susținerea acestui grandios efort, revista *Magazin bibliologic* oferă spațiu bine meritat lecturii.

În atenția cititorilor, întâi de toate, este plasat *Programul Național Lectura Centrală*, ediția a III-a, desfășurat în cadrul *Anului*

lecturii 2020. Pe marginea realizării Programului, Vera Osoianu prezintă o sinteză, punctând activitățile de „mare răsunet”: campaniile „10 scriitori/10 întâlniri/10 localități”, „10 experți/10 întâlniri/10 localități”, conferințele zonale dedicate lecturii, Conferința internațională *Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare*, studiul sociologic *Topul celor mai citite 10 cărți editate în anul 2019*. Autoarea își exprimă încrederea că promovarea lecturii este „garantul existenței bibliotecii în viitor” (Nr. 1-2, pp. 84-86). În publicația autoarelor Victoria Popa și Lilia Povestca (BNRM) este demonstrată eficacitatea Programului LecturaCentral prin prisma indicatorilor statistici. Pot fi sesizate datele: activitățile privind cultura lecturii și cultura informației și numărul de utilizatori instruiți; activitățile de promovare a lecturii; activitățile de promovare a științei participative; promovarea cărții în „Topul celor mai citite 10 cărți, editate în anul 2018”; promovarea Programului LecturaCentral pe rețelele de socializare create de BNRM (Nr. 1-2, pp. 87-95).

Revista înserează unele *practici locale de lectură*. Găsim acest subiect în mesajul autoarei Ludmila Ouș, cu privire la Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu” (Bălți). Ea relatează despre: serviciile de educație non-formală „Book Trailer@Biblioteca”, „Ora poveștii la bibliotecă”; programele „Cartea în mâna cititorului. Ce îl face pe om OM”, „Scriitorii care ne-au format destinul cititoresc”, „Lecturile verii”; proiectul instituțional „Cartea mea editată la bibliotecă”. Este menționată participarea Bibliotecii la manifestările din exterior: campaniile naționale „Zilele Creangă”, „Să citim împreună”, programele și proiectele internaționale: „Ora să știm” (moldo-româno-german), „Punguța cu 2 cărți” (moldo-român), „Centrul Cultural Transfrontalier multietnic (moldo-român) (Nr. 3-4, pp. 52-60). Autoarea Tamara Coșciuc (Soroca) vorbește despre lectură în contextul concursului raional *Patrimoniul cultural – totalitate de valori ale neamului*. Acesta a avut ca obiective: promovarea lecturii în comunitate, valorificarea patrimoniului cultural, scoaterea din anonimat a utilizatorilor activi, talentați etc. Pe lângă textul bogat, publicația bucură ochiul cu imagini, înfățișând locuri istorice și pitorești, descoperite de biblioteci și utilizatorii lor; înseamnă gândul cu poeziile scrise de cititori (Nr. 1-2, pp. 96-101).

ACTIVITĂȚI. SERVICII

Deși lectura rămâne a fi un obiectiv central, biblioteca demult nu mai este doar o instituție de lectură, ci un *centru cultural multifuncțional*. Serviciile, evenimentele, programele culturale permit satisfacerea multitudinii necesităților de dezvoltare personală a utilizatorilor, potențând, de fapt, și interesul pentru lectură. Identificăm în revistă experiențe interesante în această privință. Autoarele **Elena Belinschi**, **Marina Antoci** (Biblioteca Publică Orășenească „Ion Creangă”, Florești) relatează despre serviciul *Copiii cititori în brațele părinților*, destinat să asigure liantul între bibliotecă-copii-părinți; **Tamara Donici** (Biblioteca Publică Raională „Andrei Ciurunga”, Cahul) vorbește despre *cursurile de instruire non-formală* pentru utilizatori în vederea educației civice; **Aliona Manciu** (Biblioteca Publică Raională „Dimitrie Cantemir”, Orhei) comunică despre instruirea utilizatorilor, cu precădere, în cadrul campaniei *Femeile pot reuși și de acasă*; **Raisa Bordei** (Biblioteca Publică Teritorială pentru Copii, Țibirica, Călărași) descrie utilizarea metodei *experimentul*, în contextul dezvoltării competențelor de lectură (Nr. 3-4, pp. 73-75, 76-78, 79-81, 82-85).

O abordare tematică a activității bibliotecii oferă autoarea **Angela Olărescu**. Ea evocă contribuția *Filialei „Hristo Botev”* (BM „B.P. Hasdeu”) cu privire la *promovarea culturii bulgare*. Constatăm că pe parcursul a 29 de ani, aici sunt desfășurate activități, prestate servicii, difuzate cărți cu tematică bulgară, inclusiv operele bulgarilor basarabeni scrise în limba natală. Sunt marcate evenimentele și sărbătorile naționale bulgărești. Conferințele on-line permit participarea la activități a reprezentanților din diferite țări; blogul facilitează comunicarea în exterior. Cu modestie autoarea spune că sunt încă multe de făcut, dar își dorește ca „lumina focarului culturii bulgare, care arde și strălucește în Biblioteca bulgară „Hristo Botev” din Chișinău, să nu se stingă” (Nr. 3-4, pp. 198-201).

Din experiența BNRM desprindem *expoziția-eveniment* „Republica Moldova – 30 de ani de independență”. Faptul este înserat în revistă de autoarele **Veronica Borș** și **Rodica Baleanu**, fiind menționate tipurile de resurse exponate, titlurile compartimentelor expoziției, alocațiunile participanților la eveniment (Nr. 3-4, pp. 24-26). Este interesant, de asemenea, să cunoaștem despre activitatea de partener al BNRM a *artistului plastic Valeriu Herța*, întrucât el este și partenerul BM „B.P. Hasdeu”. Aflăm din articolul

autoarei **Svetlana Miron** despre participarea maestrului la organizarea concursurilor de caligrafie, lansarea atelierului de caligrafie, susținerea Concursului Național de Ex-libris, donarea de ex-librisuri bibliotecii (Nr. 1-2, pp. 29-31).

Din practica Bibliotecii Științifice ASEM reținem date și informații privind activitatea *Centrului de Informare al Uniunii Europene* (creat în cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova cu participarea Bibliotecii), care funcționează pe parcursul a 10 ani. În atenție sunt plasate: obiectivele Centrului, colecția, activitățile informaționale, culturale, de instruire, conferința aniversară on-line cu participarea oficialilor europeni. Este clar determinat rolul Centrului privind creșterea gradului de conștientizare a publicului cu privire la valorile europene (**Angela Amorțitu**; Nr. 3-4, pp. 202-204).

Mesajul autoarelor **Anna Kesea** și **Natalia Garciu** dezvăluie experiența *Bibliotecii Universității de Stat din Comrat* privind dezvoltarea colecțiilor cu conținut local, digitizarea acestora, editarea bibliografiilor cu caracter local. Tangențial, se spune despre utilizarea în perioada pandemică a resurselor electronice proprii și celor cu acces în rețea (Nr. 3-4, pp. 86-90).

Biblioteca Publică Raională Taraclia este vizibilă în revistă cu *practica de voluntariat*. Autoarea articolului, **Nadejda Tanova**, argumentează importanța fenomenului de voluntariat cu referire la documente de politici și de reglementare, experiențe din țară și de peste hotare, apelând și la unele concepte: de ce voluntariat, cine poate fi voluntar, ce activități pot realiza voluntarii, cum pot ei fi atrași și stimulați pentru munca în bibliotecă. Privitor la biblioteca nominalizată, este descrisă experiența de lucru cu voluntarii din Corpul Păcii, grație căreia a funcționat Clubul de limbă engleză, Clubul de instruire non-formală a tinerilor. Printre voluntari se numără și membrii unui Centru pentru tineret și persoane particulare, dispuse să ajute biblioteca (Nr. 3-4, pp. 205-210).

TEORIE. STUDII ȘI CERCETĂRI

Un rol de seamă în revistă este rezervat reflecțiilor teoretice, studiilor și cercetărilor în domeniul biblioteconomiei. Acestea îmbogățesc cunoștințele, pun în circulație informația nouă, stimulează gândirea, creativitatea.

Prezintă interes teoretic și practic articolul autoarei **Lilia Ciobanu** (BM „B.P. Hasdeu”, filiala „Ovidius”). Este vorba despre

un *studiu asupra lecturii*, din care sesizăm importanța dezvoltării competenței de lectură a copiilor, diferențierea cititorilor în funcție de experiența de lectură, tipurile posibile de lectură. Miezul lucrării îl constituie descrierea unor metode interactive de lucru cu textele așa ca: Ciorchinele, Pălăriile gânditoare, Cadranele creative, Harta conceptuală. Promovarea lecturii în baza unor concepte definite aduce roade Bibliotecii „Ovidius”: membrii grupului „Provocarea verii” de pe Viber au prezentat produse realizate pe baza textelor, folosind organizatori grafici (desene a caracteristicilor timpului, spațiului, evenimentelor, însușirilor personajelor etc.); mulți copii au obținut performanțe în cadrul concursurilor de lectură; membrii clubului de lectură ZOOM-ZOOM demonstrează capacități de interpretare a lecturii. Concluzia generală a autoarei este că competențele de lectură se formează prin „valorificarea potențialului intelectual propriu al participanților-cititori în interacțiune cu situația de învățare, în care rolul determinant îl au metodele și tehnicile de aplicare” (Nr. 3-4, pp. 64-69).

Un șir de cercetări publicate în revistă aparțin specialiștilor BNRM. **Ecaterina Dmitric** face un excurs în *evoluția istorică a fenomenului lecturii* prin prisma unor factori sociali pe plan național și internațional, care au influențat valoarea cărții și a cititului. Nume de filozofi, cărturari, citate îmbogățesc textul, servind și ca argumente în favoarea ideilor punctate de autoare, inclusiv a puterii tradiției lecturii pentru ziua de azi (Nr. 3-4, pp. 160-165). **Elna Bolgarina** publică studiul istoric dedicat lui *Nicolai Kozlov*, unul dintre primii directori ai Bibliotecii Publice Guberniale din Chișinău (Nr. 1-2, pp. 156-158). O retrospectivă a *activității editoriale a BNRM* este prezentată de **Tatiana Bahmuteanu**. Autoarea pune în evidență: date remarcabile din viața Centrului editorial-poligrafic, nume de persoane cu contribuții notabile, genurile de tipărituri, statistica producției editoriale din ultimii ani. De o caracterizare aparte s-a învrednicit revista *Magazin Bibliologic*, fiind consemnat aportul ei în promovarea terminologiei de specialitate, abordarea problemelor de biblioteconomie, reflectarea experiențelor inovaționale ale bibliotecilor etc. (Nr. 1-2, pp. 15-19). O analiză detaliată a *publicațiilor editate în timp de BNRM* este înfățișată de autoarea **Raisa Plăieșu**. Găsim în articol date despre editarea materialelor promoționale, edițiilor bibliografice, monografiilor, lucrărilor practice de specialitate, publicațiilor metodologice și de sinteză. Interesant sunt descrise atribuțiile redactorului

de la recepționarea materialului și până la apariția acestuia în lumină (Nr. 1-2, pp. 20-28). Aceeași autoare enunță apariția manualului practic *Biblioteconomie și științe ale informării*, elaborat de BNRM sub auspiciile Ministerului Culturii al RM, meditănd simultan asupra importanței editării cărților de specialitate (Nr. 1-2, pp. 185-186). **Ludmila Corghenci** propune recenzia la lucrarea de cercetare bibliografică realizată de *Biblioteca Publica Orășenească Șoldănești* cu titlul *Cetățeni de onoare ai orașelului Șoldănești*. Autoarea este profund impresionată de participarea cetățenilor, utilizatorilor la elaborarea lucrării menționate. Ea concretizează beneficiile: „o poziționare favorabilă a bibliotecii în comunitate, în relațiile cu fondatorul; contribuție la dezvoltarea/studiul istoriei locale; augmentarea rolului bibliotecii publice ca arhivă documentară a comunității” etc. (Nr. 3-4, pp. 225-226).

De la Biblioteca Științifică ASEM parvine materialul consacrat *studierii necesităților informaționale* ale utilizatorilor. Autoarele **Angela Amorțitu, Elena Railean, Dana Rotaru** relevă rezultatele cercetării bazate pe un chestionar, realizat on-line. Pe marginea opiniilor la fiecare întrebare sunt făcute concluzii, iar din perspectiva viitorului sunt punctate schimbările dorite de respondenți pentru îmbunătățirea activității bibliotecii (Nr. 3-4, pp. 175-181).

Angela Gheorghită (Biblioteca Științifică Medicală a IP USMF „N. Testemițanu”) interpretează un șir de paradigme, acceptate în biblioteconomia de peste hotare, privind *dezvoltarea bibliotecilor universitare* așa ca: biblioteca deschisă, biblioteca ca spațiu, biblioteca-computer, biblioteca globalizată, biblioteca – cel de-al treilea loc digital etc. Vizavi de promovarea imaginii bibliotecii, autoarea caracterizează detaliat canalele folosite de instituția bibliotecară universitară (Nr. 1-2, pp. 70-76).

Despre *cercetarea bibliografică* vorbește în paginile revistei **Viorica Gaja** (BM „M. Sadoveanu”, Soroca). Autoarea pune accentul pe rolul resurselor electronice în munca bibliografului, acestea oferind deschidere largă pentru colectarea informației. Ea relatează că utilizarea mai multor biblioteci digitale din România, a bibliotecii digitale „Moldavica”, a colecțiilor de periodice digitizate și altor documente electronice, a făcut posibilă crearea la BM din Soroca a unor baze de date și bibliografii cu caracter local, care au făcut cunoscute nume ale personalităților sorocene, date și fapte istorice, inclusiv din istoria bibliotecii. Semnificativ, autoarea își exprimă *pledoaria pentru cercetarea bibliografică*, muncă care

stârnește curiozitatea, concentrează gândirea, încurajează efortul, aduce bucuria împlinirii. Totul a început de la un serviciu de referință: a identifica dacă o cunoscută regizoare ucraineană s-a născut în Soroca, or activitatea cercetătorului-bibliograf continuă să ia proporție (Nr. 3-4, pp. 195-197).

Autoarele **Aliona Muntean, Rodica Baleanu** (BNRM) abordează *excursia ca serviciu de bibliotecă* vizavi de formarea competențelor utilizatorilor în problema dată. Dincolo de definițiile din publicații, excursia este caracterizată simplu: „una din formele de cunoaștere a lumii din jurul nostru, compusă din două elemente importante: vizualizarea obiectelor preselectate în realitatea înconjurătoare și o poveste despre ele, care acționează ca o explicație a seriei vizuale”. Sunt punctate: scopul cultural și educativ al excursiei, obiectivele, etapele de pregătire, metodologia realizării. Sunt specificate tehnicile de organizare a diverselor tipuri de excursii; este descris traseul general al excursiei de prezentare a localității. Se face referire și la „excursia în bibliotecă”, privită prin prisma experienței BNRM (Nr. 1-2, pp. 4-14).

Angela Negură (Biblioteca Științifică Medicală a IP USMF „N. Testemițanu”) aduce în paginile revistei un material cu caracter metodologic util – elaborarea unor tutoriale video-didactice, dar nu fără a argumenta avantajele educației on-line (Nr. 1-2, pp. 77-83).

Din activitatea de cercetare a colegilor din România, atrage atenție studiul autoarei **Sanda Beatrice Bîtere** (Biblioteca Județeană „Gh. Asachi”, Iași), dedicat *rolului istoric al presei ieșene în promovarea lecturii și cunoașterii*. Impresionează arhitectura prezentării studiului vizavi de interpretarea elementelor: alegerea temei, scop, obiective, conexiunea cu alte cercetări, metodologie, descrierea detaliată a obiectului de analiză (periodicele de epocă), propriile considerațiuni și concluzii (Nr. 1-2, pp. 162-172). O altă autoare de la aceeași bibliotecă, **Genoveva-Irina Buliche**, își împărtășește gândurile despre rolul major al bibliotecilor în *evaluarea resurselor de pe internet* în scopul oferirii informației de calitate utilizatorilor (Nr. 1-2, pp. 159-161).

PROFESIA. PROFESIONIȘTII

Profesia este reflectată în revistă prin componenta etică/deontologică, activitățile profesionale, oamenii profesiei.

Multitudinea relațiilor pe care le dezvoltă bibliotecarul, propriul confort, fac subiectul central al *deontologiei profesionale*. Având ca

expresie practică *codul etic/deontologic*, deontologia oferă profesioniștilor suport pentru gândirea și acțiunea morală, motivează sporirea imaginii profesiei. Întru preocuparea pentru educația/instruirea deontologică, **Ludmila Corghenci** propune cititorilor revistei o retrospectivă a evoluției în ascensiune a codului deontologic al bibliotecarului din Republica Moldova. Descoperim diferența în abordarea codurilor la diferite etape, exprimând schimbările în activitatea profesională și cele de mentalitate, sub influența imperativelor timpului. Totodată, autoarea încearcă să facă distincție dintre codul deontologic și codul etic (Nr. 3-4, pp. 211-214).

O altă linie de subiect privind profesia o constituie *reuniunile profesionale*. Într-un comunicat de presă al BNRM se relatează despre organizarea *Conferinței Internaționale „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”, ediția a III-a*. Acesta centrează atenția pe: aspectul organizatoric, desfășurarea lucrărilor, reflecții pe marginea finalizării Conferinței, aprecieri, mediatizare. Găsim alăturat comunicatului, printre portretele participanților, pe cele ale colaboratorilor BM „B.P. Hasdeu” – dr. hab., prof. univ. Nelly Țurcan, Ivan Pilchin (șef Secție activitate editorială), Maria Pilchin (cercetător) (Nr. 1, pp. 27-30).

Forumul de nivel național, cu genericul *Integritate profesională și perspective de viitor*, a îmbrățișat conferințele zonale 2021, susținute on-line. Sintetic, rezultatele conferinței sunt prezentate de **Ecaterina Dmitric și Natalia Ghimpu** (BNRM). Reținem, evenimentul a avut ca scop sprijinirea bibliotecilor în implementarea priorităților profesionale pentru anul 2021; aflăm ce biblioteci au participat, numele comunicatorilor și titlurile comunicărilor, aprecierile și recomandările în final, datele de impact (Nr. 3-4, pp. 31-35).

Revista publică câteva articole ale angajaților Bibliotecii Științifice ASEM, alăturate *aniversării de 30 de ani* de la fondarea Academiei de Studii Economice din Moldova. **Natalia Cheradi** relatează într-un articol despre masa rotundă *Noi roluri și funcții ale bibliotecilor în dezvoltarea comunicării virtuale în mediul online*, dedicată evenimentului aniversar, prezentând obiectivele, subiectele puse în discuție, participanții, adresările de salut ale oficialilor prezenți la forum. Într-o altă publicație, aceeași autoare dezvăluie cele mai importante realizări ale Bibliotecii în sprijinul învățământului economic. **Silvia Habașescu** prezintă trei publicații ale Bibliotecii Științifice ASEM, editate către evenimentul aniversar:

Colectivul ASEM la cea de-a 30 aniversare; Doctori Honoris Causa ai Academiei de Studii Economice a Moldovei; Biblioteca Științifică ASEM la cea de-a treizecea aniversare: Repertoriul publicațiilor (1991-2021) (Nr. 3-4, pp. 91-96, 97-101, 102-104).

La rubrica „Oameni în profesie. Profesie în oameni” revista aduce omagii aniversare specialiștilor BNRM: Aliona Muntean, director adjunct Direcția Dezvoltarea și Prelucrarea resurselor infodocumentare și Svetlana Barbei, șef secție Dezvoltare instituțională (Aliona Tostogan; Nr. 1-2, pp. 173-174; Ludmila Corghenci, Nr. 1, pp. 182-184). Iar surpriza deosebită pentru BM „B.P. Hasdeu” este publicația consacrată dr. Lidia Kulikovski. Autoarea, Vera Osoianu, relevă aportul protagonistei la constituirea simpozionului *Anul bibliologic* și susținerea acestuia, cu participare fluidă, ani la rând. Descoperim că dr. Lidia Kulikovski a prezentat în cadrul Anului bibliologic comunicări de cea mai înaltă calitate, abordând subiecte actuale, oportune practicii bibliotecare autohtone. Printre acestea se numără: politica editorială din perioada ex-sovietică, serviciile noi de bibliotecă, rolul bibliotecii publice în comunitate, indicatori de performanță pentru biblioteci, biblioteca și dreptul la informație, imaginea bibliotecii etc. Menționarea altor contribuții ale doamnei dr. Lidia Kulikovski în domeniul biblioteconomic, prin care s-a impus ca lider-profesionist, savant, pedagog, sugerează implicarea totală, responsabilitatea înaltă a Domniei sale pentru orice sarcină încredințată. Considerațiunea autoarei pentru dr. Lidia Kulikovski este impunătoare (Nr. 1-2, pp. 175-181).

Un articol consacrat Asociației profesionale obștești *Liga bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexe Rău”* aparține Alionei Tostogan. Autoarea amintește că Asociația s-a lansat în anul 2010 „cu o viziune nouă asupra strategiilor relaționale ale bibliotecii cu societatea, utilizatorii, fondatorii și partenerii, reliefând întâietatea cerințelor și solicitărilor persoanelor care beneficiază de serviciile bibliotecii”. În particular, se atenționează asupra formei de stimulare a editării cărții și lecturii aplicate de Asociație – Premiile GALEX, fiind menționate nominalizările anului 2021 (Nr. 3-4, pp. 219-221).

Printr-un mesaj al Ludmilei Corghenci, revista prezintă lucrarea *O carte cât un om: monografia bibliografică „Vera Osoianu și biblioteca din oglinda unui destin”*. Aceasta a apărut în colecția BNRM *BiblioLeader*, o realizare profesională de anvergură, merită

să promoveze cercetătorii notorii din domeniul biblioteconomic, să asigure evidența bibliografică a cercetărilor științifice și bibliografice. Lansată, în premieră, în anul 2021, colecția a debutat cu 4 volume dedicate: dr. hab. Nelly Țurcan, dr. Lidia Kulikovski, Vera Osoianu, Ludmila Corghenci. După o asemenea relatare introductivă, autoarea dezvăluie conținutul monografiei sus-menționate, din care se desprinde activitatea de cercetare prolifică a specialistului în biblioteconomie Vera Osoianu, onestitatea și acuratețea ei de cercetător, devotamentul profesional, respectul și aprecierile acordate de comunitatea profesională, alte personalități din domeniul culturii (Nr. 3-4, pp. 222-224).

MOȘTENIREA CULTURALĂ

Este impresionant materialul revistei înserat la rubrica *Moștenirea culturală. Valori bibliofile*. Într-o notă precedată conținuturilor rubricii, **Veronica Cosovan** (BNRM) spune despre intenția revistei de a întreține segmentul dat, punctând legătura indispensabilă dintre educație și moștenirea culturală. Totodată, autoarea comunică despre Simpozionul *Valori bibliofile* cu genericul *Biblioteca Națională – liant dintre patrimoniul cultural și educație*, organizat de BNRM în colaborare cu Mitropolia Moldovei (15-16 octombrie 2020) și despre Simpozionul BNRM cu participare internațională *Valori bibliofile*, având genericul *Limba română – 500 de ani de dăinuire în cultura românească scrisă* (15-16 iunie 2021) (Nr. 1-2, p. 102; Nr. 3-4, pp.105-106).

Inițial, sub cupola moștenirii culturale, publicațiile comemorează numele a două personalități marcante ale culturii Basarabiei: *Paul Mihail*, cărturar, cercetător, slujitor al bisericii și *Andronic Popovici*, copist, bibliotecar, istoric, arhimandrit (**prot. Maxim Melinti**, Nr. 1-2, pp. 103-108, 109-115). Urmează articolul despre istoria *Bibliotecii Seminarului Teologic din Chișinău*, înființat de către mitropolitul Gavriil Bănulescu-Bodoni, din care remarcăm locul de amplasare a bibliotecii, structura ei și chiar numele unor bibliotecari (**Veronica Cosovan**, Nr. 1-2, pp. 116-119). Câteva articole relevă istoria instituțiilor de învățământ în domeniul cultului așa ca: Capela „Întâmpinarea Domnului” din Chișinău (**prot. Octavian Moșin**, Nr. 1-2, pp. 120-126); școlile spirituale de băieți din Chișinău și Edineți (**prot. Eugen Onicov**, Nr. 1-2, pp. 127-132); școlile teologice din partea de nord a Basarabiei (**prot. Ioan Lisnic**, Nr. 1-2, pp. 133-139). **Prot. Maxim Melinte** descrie

activitatea preotului *Iustin Ignatovici* privind fondarea Școlii parohiale din satul Năpădeni și funcția sa de pedagog. În condițiile țarismului, accentuează autorul, când *Evangelhia* se propovăduia în limba rusă, se găseau cărturari, pedagogi, asemenea lui Iustin Ignatovici, care promovau cultura românească în școală și biserică (Nr. 3-4, pp. 137-145). Istoricul dr. **Vlad Ghimpu** pune în lumină date despre o biserică de zid din secolele VI-VII de la *monumentul arheologic Sobari* (Soroca) (Nr. 1-2, pp. 141-152). Un interviu cu Protoiereul *Octavian Moșin*, realizat de jurnalista **Raisa Plăieșu**, are ca subiect darul lui Dumnezeu reflectat în scrierea cărților (Nr. 1-2, pp. 153-154).

Un cupaj de articole vizează edițiile documentare vechi. Astfel, acad. **Andrei Eșanu** și dr. **Valentina Eșanu** readuc în actualitate personalitatea lui *Filip Moldoveanul*, concretizările vizând biografia acestuia și activitatea sa tipografică (Nr. 3-4, pp. 107-115). Dr. **Vlad Ghimpu** relatează despre identificarea unei serii de *nume românești*, cât și a unor forme lingvistice tipice unor vorbitori de limbă română, în baza studierii inscripțiilor parietale din diferite biserici din orașul Kiev (Nr. 3-4, pp. 122-129). Autoarea **Tatiana Gheiceanu** remarcă rolul istoricului, literatului *Mihail Kogălniceanu* privind publicarea primei ediții de cronici vechi, intitulate *Letopiseșele Țării Moldovei*, în trei volume, precum și valoarea istorico-literară a acestei resurse documentare (Nr. 3-4, pp. 116-121). Cercetătoarea **Elena Iețcu** publică rezultatele unui studiu asupra circulației manuscriselor religioase românești în secolul al XX-lea în zona Neamțului. Ea dezvoltă tematica manuscriselor, limba lor, forma grafică, dă nume de autori, de instituții deținătoare și încearcă să găsească răspunsul la întrebarea de ce acestea au continuat să circule chiar și într-o perioadă atât de dezvoltată tipografic (Nr. 3-4, pp. 131-136).

O valoare bibliofilă de excepție o constituie *ex-librisurile*. Fiind o marcă de proprietate, însemnată pe cărțile de epocă, acestea au luat forma unor adevărate creații de artă, din perspectiva compozițiilor, temelor abordate, tehnicilor grafice și informației sugerate cu privire la operă și autor. Cum au evaluat *ex-librisurile*, care este tipologia lor, ce tematici și tehnici se regăsesc în exercitarea lor, ce se știe despre *ex-librisurile* în Republica Moldova – despre toate acestea comunică într-un articol autoarele **Nicoleta Vasilieș** și **Lucia Adascalita** (UTM). Bine structurat pe subiectele abordate, materialul surprinde și prin imaginea unei multitudini de

ex-librisuri (Nr. 3-4, pp. 146-154). De la aceeași instituție, autoarele **Daniela Mardari** și **Lucia Adascalici** prezintă activitatea artistului plastic, graficianului **Sergiu Puică** privind designul cărții pentru copii. Aflăm cum a lucrat maestrul la colecția „Micile Americi”, ediția *Rața și Arhimede* de **Arcadie Suceveanu** și la ediția periodică *Alunelul*. Meritele îi sunt punctate vizavi de „diversificarea tehnicilor de executare, a stilurilor și gamei de culori”, „utilizarea umorului”, promovarea cărții pentru copii (Nr. 3-4, pp. 155-159).

Cercetătorul, istoricul **Iurie Colesnic** pune în lumină numele poetului român-basarabean *Sergiu Grossu*. Trecând în revistă creația acestuia, autorul relevă cele mai importante realizări pe care le-a avut protagonistul: volumul de epigrame *Muștar*; poeziile apărute în publicațiile *Basarabia literară*, *Convorbiri literare* și în alte reviste din România; volumul *Pietre de aducere aminte* (apărut în R.F.G.); poeziile publicate în reviste de peste hotare, înserate mai târziu în volumul *Inscripții pe un vas de lut*; lucrarea *Apocalipsul*, o epopee creștină în 12 cânturi, după *Apocalipsa* din *Noul Testament*; volumul din 10 poeme *Univers simfonic*. Nu sunt trecute cu vederea colaborarea publicistică cu un șir de reviste din România și de peste hotare, datele biografice, relevând viața zbuciumată a poetului (Nr. 3-4, pp. 166-170).

Bibliograful **Elena Balinschi** (BNRM) prezintă un omagiu biografic lingvistului cu renume național și internațional, academicianului *Eugeniu Coșeriu*, alăturat centenarului de la nașterea sa. Aflăm despre studiile notorietății, cariera de pedagog, profesor universitar, realizările enorme în tratarea problemelor de limbă, cercetările dedicate limbii române, scrierile literare, erudiția lingvistică, despre recunoașterea meritelor și comemorarea. Deși a activat peste hotarele țării, și-a iubit nespus Patria, s-a încadrat în mișcarea pentru dreptul limbii române în Republica Moldova (Nr. 3-4, pp. 171-173).